

ISSN:1306-3111
e-Journal of New World Sciences Academy
2008, Volume: 3, Number: 1
Article Number: C0036

SOCIAL SCIENCES

HOME ECONOMICS AND NUTRITION EDUCATION

Received: July 2007

Accepted: December 2007

© 2008 www.newwsa.com

Fatma Arpacı

Şadan Tokyürek

University of Gazi

arpacif@gazi.edu.tr

Ankara-Türkiye

KIRDAN KENTE GÖÇ EDEN AİLELERDE BİREYLERİN KIZ ÇOCUKLARININ MESLEK KAZANMASI VE ÇALIŞMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ÖZET

Bu araştırmada, Ankara'da kırdan kente göç etmiş ailelerde yaşayan 300 bireyin kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Sonuçlar bireylerin %81.0'inin "kız çocuğu sadece kızlara uygun mesleklerde çalışmalıdır" ifadesine kesinlikle katılmadığını; %91.3'ünün "kadının çalışması ailesini ekonomik açıdan rahatlatır" ve %92.3'ünün "kadın kendi toplumsal statüsünü artırmak için çalışmalıdır" ifadelerine kesinlikle katıldığını göstermektedir. Bireyin eğitim durumu ile kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin toplam puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0.01$). Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin bireyin ailesinin köyde yaşama süresi ve kentte yaşama süresi ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$).

Anahtar Kelimeler: Kır, Kent, Göç, Kız çocuğu, Meslek Kazanma, Çalışma

THE VIEWS OF THE INDIVIDUALS AT THE FAMILIES MIGRATING FROM THE COUNTRY TO A CITY OVER THEIR DAUGHTERS GETTING A JOB AND WORKING

ABSTRACT

In this research the views of the individuals at the families migrating from the country to city over their daughters getting a job and working were examined at 300 individuals living in Ankara. The results show that 81.0% of the individuals certainly not agreed on the expression of "a girl should work only at works suitable for girls". 91.3% of them certainly agreed on the expression of "that woman works supports the family economically" and also 92.3% upon the "woman should work to increase her own social status". A significant difference was found between the total scores concerning the views of the education status and that daughters should get a job and work ($p < 0.01$). It was determined that the views over the daughters' getting a job and working were not related to the duration of living of the family in the country and in a city.

Keywords: The Country, City, Migration, Daughter, Getting a Job, Working

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Göç olgusu, toplumsal değişimin göstergelerinden biridir. Bir ülkenin sanayileşme ve kentleşme oranı, modernleşme süreciyle belirginleşir. Endüstrinin gelişmesine paralel olarak ortaya çıkan kentleşme olgusu, ekonomik olduğu kadar sosyal yapıdaki değişimlerde de ifadesini bulur. Endüstriyel gelişme sonucu kentlerde ortaya çıkan işgücü ihtiyacı, kırdan kente göçün başlıca nedenini oluşturur. Kırsal alanlardan büyük şehirlere doğru gerçekleştirilen göçler, toplumsal yaşamda önemli değişimlere neden olmaktadır. Kırsal alanın yerleşik sosyal organizasyonu içinde geleneksel bir yaşam tarzı sürdüren kişiler, kente göç eden aileler kendilerine tamamen yabancı bir sosyal organizasyonla karşılaşmaktadır. Kentleşme aile yapısı üzerinde eğitim, kültür, teknolojik imkânlar ve konfor sağlamak gibi olumlu etkilerin yanı sıra, aile bağlarının zayıflaması, gibi sorunları da beraberinde getirmektedir [1].

Göçler kırsal kesimlerin şehre açılmasına, şehrin etkilerinin ailenin yapısına girmesine imkân veren en önemli toplumsal olaylardan biridir. Göç gerçeği ile yüz yüze gelen aileler, gidilen bölgelerde farklı bir kültürel ortam içine girmektedir. Girilen bu yeni ortama adaptasyon süreci aileler üzerinde değişik şekillerde etkilere neden olmaktadır. Göçler toplumdaki pek çok değer gibi aile yapılarını etkilemekte geleneksel geniş aile gittikçe çekirdek aileye doğru dönüşmektedir. Kente göç eden ailelerde, her ne kadar biçim açısından çekirdek aile tipi sürdürülürse de ailenin sosyal yaşam ve güvencesinde geniş aile ölçüleri uygulanmaktadır. İçinde henüz yabancı kaldıkları, bütünleşemedikleri, genel sosyal güvencelere tam olarak güvenemedikleri ya da bu güvencelerin gerçekten de yeterli olmadığı ortamlarda böylesine bir yaşam ve davranış biçimi, onlara daha güvenli bir destek sağlamaktadır [2, 3, 4 ve 5].

Ülkemizde kırdan kente göçün doğurduğu yığınlaşma sürecini yaşayanlar kent çevresini hızla saran gecekondu kuşağında oturmakta bir taraftan kır özelliklerini kentte yaşamaya çalışan diğer taraftan kent özelliklerine uyum sağlamak zorunda kalan kırla kent arasına sıkışmış, yaşamlarında zaman zaman kente tepkiyi zaman zaman da kıra özlemi sergileyen yeni bir alt kültür meydana getirmiştir. Toplumumuzda tarihten beri her zaman yer etmiş olan göçler, pek çok değer üzerinde önemli değişimlere neden olmuştur. Değişimin olumlu yönleri aile içi ilişkilerin eşitlikçi yöne yönelmesi, ailede işbirliği ve iletişimin artması, kadınların çalışma yaşamına girişi ile nispeten özgürleşmesi, çocukların daha değerli hale gelmesi gibi yönler sayılabilirken, olumsuz yönleri olarak ise; ailelerde boşanma oranlarının artması, kuşaklar arası çatışmaların meydana gelmesi, gençlerin yeterli şekilde sosyalleşmemesi ve kültürlerine yabancılaşması, alt kültürler oluşması olarak ifade edilmektedir [6].

Kalkınmış ülkelerde, kadınların işgücüne katılım oranları son yıllarda büyük ölçüde artmasına rağmen, birçok gelişmekte olan ülkede ve Türkiye'de azalma eğilimi göstermektedir. Kırsal alanda küçük topraklarda kendi hesabına çalışan erkek ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadın, kente göç ile birlikte eğitimsiz ve de deneyimsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasına hemen katılamamakta bu da işgücüne katılım oranını olumsuz etkilemektedir [7]. Kadınların öğrenim olanaklarının artması ve faal çalışma yaşamına daha çok katılmalarıyla birlikte, aile içindeki geleneksel cinsiyete dayalı işbölümünün kuralları, işgücü piyasasında ve çalışma yaşamında hala etkisini göstermektedir. Kadınların çalışma yaşamında bir yer edinebilmeleri, evli olup olmamalarına, çocuk sayısına, eğitim durumlarına, deneyim sahibi olup olmamalarına, ailenin gelir düzeylerine ve kentleşmeye bağlıdır.

Türkiye’de kadının işgücüne katılım oranını olumsuz yönde etkileyen çeşitli nedenler vardır. Bunların başlıcaları, küçük çocukların bakımı, kadının eğitim düzeyinin düşüklüğü, piyasa koşullarının elverişli olmayışı, kısmi çalışma olanaklarının sağlanamayışı, çalışmayla ilgili yasal mevzuattaki eksiklikler ve sonuçta kadının çalışması ile ilgili gelenek ve göreneklerin değişim hızının kadın lehine yavaş seyretmesi biçiminde belirtilebilir. Kadınların eğitim, sağlık ve istihdam olanakları gibi en temel insan haklarından yararlanma konusunda hemen hemen tüm ülkelerde erkeklerin gerisinde olduğu bilinmektedir. Çalışma yaşamında üretimin her aşamasında katkısı bulunan, ev işleri, çocuk ve diğer bakıma muhtaç aile üyelerinin sorumluluğu, eşin yeniden iş hayatına hazırlanması ve başarılı olması gibi ücretsiz işlerin çoğunluğunu da üstlenen kadınlar, toplumsal kalkınmanın ve gelişmenin sağladığı olanaklardan yeterince yararlanamamaktadır [8]. Bu nedenle kırdan kente göç eden ailelerde kız çocuklarının okutulması, meslek kazanması ve çalışması önemlidir.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Modern toplumlarda artan işbölümü ve uzmanlaşma, çalışma yaşamının belirleyici özelliklerini oluşturmaktadır. Kırsal kesimde ücretsiz aile işçisi statüsünde bulunan kadınlar kente geldiklerinde çalışma yaşamının dışında kalmaktadırlar. Bir taraftan geleneksel değerlerin devam etmesi, diğer taraftan değişimin getirdiği yenilikler, kadınların istihdam sorunlarını ortaya çıkartmıştır. Kentleşme ile birlikte toplumsal değişim insan davranış ve ilişkilerinde, değer yargılarında, maddi ve manevi yaşam biçimlerinde değişimler meydana getirmiştir. Kentsel ortamda çalışma, daha çok modern üretim girdilerinin kullanıldığı endüstri ve hizmet alanlarında belli bir eğitim ve uzmanlığı gerektirmektedir. Birçok kırsal kesim kadınının kente göç ettikten sonra üretimden koptuğu gözlenmektedir. Sadece eğitimi ve ekonomik gücü düşük kadınların ev işçiliği türü ve sigorta dışı marjinal işlerde çalışması sık rastlanan bir olgudur. Ülkemiz kadınının çoğunluğu eğitilmiş ya da eğitimsiz olsun evinde eş ve anne rollerini benimsemeyi tercih etmektedir. Kırsal alandan ayrılıp kente göç etme ve kente uyum sürecinde meydana gelen değişimlerin kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasını ne derece etkilediğinin belirlenmesi gerekmektedir. Kız çocuklarının meslek kazanma ve çalışma ile ilgili olarak birçok sorunla karşı karşıya olduğu görülmektedir. Bunda kırdan kente göçle birlikte geleneksel görüşlerin etkinliği bilinmektedir. Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışması kentte ihtiyaç duyulan işgücüne katkı sağlayacağı gibi aile bütçesine de katkı sağlayarak ailenin yaşam kalitesini yükseltir. Bu nedenle, bu çalışma kırdan kente göç etmiş olan ailelerin kız çocuklarının meslek kazanması ve ev dışında çalışmalarına ilişkin görüşlerinin incelenerek, sonuçlarının ortaya çıkarılması, aile ve kadınlara yönelik çalışmalar yapan kurumlara ve araştırmacılara yardımcı olacağı düşüncesiyle önemli bulunmuştur.

3. MATERYAL VE METOT (MATERYAL AND METHOD)

Araştırma, kırdan kente göç eden ailelerde bireylerin kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacı ile yapılmış olan betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini; Ankara’nın Mamak İlçesinin Boğaziçi, Duralialıç ve Akşemsettin mahallelerinde yaşayan ailelerdeki bireyler oluşturmaktadır. Bu ailelerden tesadüfî olarak seçilmiş olan 300 birey örnekleme oluşturmaktadır. Araştırma bölgesinin seçilmesinde Ankara’nın Mamak İlçesinin kırdan kente göç etmiş olan ailelerin

yaşadığı ve gecekondü tipi evlerin yaygın olduğu bir bölge olması etkili olmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formundaki sorular daha önceden yapılmış olan araştırmalardan ve uzman kişilerin görüşlerinden yararlanılarak düzenlenmiştir. Anket formu yüz yüze görüşme yöntemi ile aile bireylerinden birine sorular sorularak uygulanmıştır. Anket formu bireylerin demografik özellikleri ile kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşleri bölümlerinden oluşmaktadır.

Araştırmacılar tarafından elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 13.0 yazılım programı kullanılmıştır. Bireylerin demografik özelliklerinin mutlak ve yüzde değerlerini gösteren tablo hazırlanmış, yorumlanmıştır. Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşler "kesinlikle katılmıyorum", "biraz katılıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve kesinlikle katılıyorum şeklinde ele alınarak 1-5 ya da 5-1 puanla değerlendirilmiştir. Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin değerlendirilmesinde bireyin eğitim durumu, ailenin köyde kalış süresi ve ailenin kentte kalış süresi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin gösterdiği anlamlı farklılık 0.05 ya da 0.01 düzeyinde yorumlanmıştır. ANOVA sonuçlarının anlamlı çıktığı durumlarda, farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe Testi uygulanmıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSION)

3.1. Bireylere İlişkin Demografik Özellikler

(Demographic Characteristics of Individuals)

Araştırma kapsamına alınan bireylerin %61.0'ı kadın, %39.0'u erkektir. Dörtte biri 35 yaşında ya da daha genç olan bireylerin %22.0'si 56 yaşında ya da daha büyük yaştadır. Bireylerin %65.7'si ilkökul mezunudur. Büyük çoğunluğu (%91.0) evli olan bireylerin %8.3'ü bekârdır. Bireylerin %44.7'sinin ailesi 15 yıl ve daha kısa süre köyde yaşamışken, %9.3'ünün ailesi 31 yıl ve daha kısa süre köyde yaşamıştır. Bireylerin %35.0'inin ailesi 16-30 yıl ve %42.7'sinin ailesi de 31 yıl ve daha uzun süreden beri kentte yaşamaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Bireylere ilişkin demografik özellikler
(Table 1. Demographic characteristics of individuals)

Cinsiyet	Medeni durum	
	Sayı	%
Kadın	183	61.0
Erkek	117	39.0
Yaş	Ailenin köyde yaşama süresi (yıl)	
≤ 35	75	25.0
36-45	82	27.3
46-55	77	25.7
> 56	66	22.0
Eğitim durumu	Ailenin kentte yaşama süresi (yıl)	
İlkökul mezunu	58	19.3
değil İlkökul	197	65.7
Ortaokul ve üstü	45	15.0
TOPLAM	300	100.0

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya alınan bireylerin çoğunluğu bir kız çocuğu için ilkökulu bitirmesi yeterlidir (%90,7),

kız çocuğu sadece kızlara uygun mesleklerde çalışmalıdır (%81.0) ve kız/kadınların en önemli görevi çocuklarına bakmak ve evini temizlemektir (%75.3) ifadelerine kesinlikle katılmamaktadır; %24.4'ü kız çocuğunun çalışmasına ebeveyni karar verir, %25.0'i kız çocuğunun çalışmasına evlendikten sonra eşi karar verir ifadesine katılmaktadır; %50.0'si kız çocukları evde ya da dışarıda çalışmak istediklerinde kendileri karar verir ifadesine kesinlikle katılmaktadır. Kızlar sadece tarla ve bahçede çalışabilirler (%4.3) ve kız çocukları evde oturup çeyizini hazırlamalıdır (%8.0) ifadelerine oldukça az birey kesinlikle katılmaktadır, %79.3'ü kız çocukları dışarıda çalışıp aile bütçesine katkıda bulunmalıdırlar ifadesine kesinlikle katılmaktadır. Kız çocukları dışarıda çalışıp para kazanmalı ve çeyizini hazırlamalıdır ifadesine kesinlikle katılmayanlar %78.0 oranında olup, kadınlar evlenince işten ayrılmalıdır ifadesine kesinlikle katılmayanların oranı %59.7'dir. Çalışan kadın evini, eşini ve çocuklarını ihmal eder ifadesine bireylerin %79.0'u kesinlikle katılmamaktadır, kadının çalışması ailesini ekonomik açıdan rahatlatır (%91.3) ve kadın kendi toplumsal statüsünü artırmak için çalışmalıdır (%92.3) ifadelerine kesinlikle katılanlar oldukça yüksek oranlardadır.

Kuzgun ve Sevim'e göre kadınların eğitimi ve çalışmasıyla ilgili son yıllarda olumlu gelişmeler gözlenmesine rağmen, bu gelişme istenen düzeyde değildir. Yöneticilik gibi belirli mesleklerde çalışan kadın sayısı hala düşüktür ve kadınlar genellikle düşük gelirli, yükselme şansı sınırlı olan ve ev kadınlığı ile uyuşabilen geleneksel mesleklerde çalışmayı tercih etmektedirler [9].

Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşler bireyin eğitim durumu değişkenine göre incelenmiş, elde edilen bulgular Tablo 3'de gösterilmiştir.

Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlere göre "kız/kadınların en önemli görevi çocuklarına bakmak ve evini temizlemektir" ifadesinden alınan puanlara bakıldığında ortaokul ve üzeri okul mezunlarının ortalamalarının diğerlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bulunan F değeri (3.88) bireyin eğitim durumu ile kız/kadınların en önemli görevinin çocuklarına bakmak ve evini temizlemek olması arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymaktadır ($p<0.05$). Bu anlamlı farklılığın ilkökul mezunu olmayanlarla ortaokul ve üzeri okul mezunları arasında olduğu bulunmuştur. Bireylerin "kız çocukları dışarıda çalışıp para kazanmalı ve çeyizini hazırlamalıdır" ifadesinden aldıkları puanlar arasında da 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yapılan Sheffe testi anlamlı farklılığın ilkökul mezunu olmayanlarla ortaokul ve üzeri okul mezunları arasında olduğunu ortaya koymuştur.

Bireyin eğitim durumuna göre kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin toplam puanları incelendiğinde, ilkökul mezunu olmayanların ortalamalarının diğerlerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, elde edilen F değeri (4.04) bireylerin eğitim durumu ile kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymaktadır ($p<0.01$). Gruplar arasındaki bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testine göre anlamlı farklılığın ilkökul mezunu olmayanlarla ortaokul ve üzeri okul mezunları arasında olduğu bulunmuştur.

Tablo 2. Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşler

(Table 2. The views over daughters' getting a job and working)

Görüşler	KK		BK		KR		KT		KKT	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Bir kız çocuğu için ilkokulu bitirmesi yeterlidir.	273	90.7	1	0.3	4	1.3	5	1.7	18	6.0
Kız çocuğu sadece kızlara uygun mesleklerde çalışmalıdır.	243	81.0	2	0.7	9	3.0	22	7.3	24	8.0
Kız/kadınların en önemli görevi çocuklarına bakmak ve evini temizlemektir	226	75.3	6	2.0	8	2.7	34	11.3	24	8.7
Kız çocuğunun çalışmasına ebeveyni karar verir	141	47.0	27	9.0	16	5.3	73	24.4	43	14.3
Kız çocuğunun çalışmasına evlendikten sonra eşi karar verir	76	25.3	10	3.4	94	31.3	75	25.0	45	15.0
Kız çocukları evde ya da dışarıda çalışmak istediklerinde kendileri karar verir	66	22.0	16	5.3	16	5.3	52	17.4	150	50.0
Kızlar sadece tarla ve bahçede çalışabilirler	278	92.7	2	0.7	4	1.3	3	1.0	13	4.3
Kız çocukları evde oturup çeyizini hazırlamalıdır	264	88.0	4	1.3	3	1.0	5	1.7	24	8.0
Kız çocukları dışarıda çalışıp aile bütçesine katkıda bulunmalıdırlar	39	13.0	4	1.3	8	2.7	11	3.7	238	79.3
Kız çocukları dışarıda çalışıp para kazanmalı ve çeyizini hazırlamalıdır	234	78.0	7	2.3	9	3.0	15	5.0	35	11.7
Kadınlar evlenince işten ayrılmalıdır	179	59.7	9	3.0	44	14.6	26	8.7	42	14.0
Çalışan kadın evini, eşini ve çocuklarını ihmal eder	237	79.0	19	6.3	6	2.0	11	3.7	27	9.0
Kadının çalışması ailesini ekonomik açıdan rahatlatır	14	4.7	1	0.3	3	1.0	8	2.7	274	91.3
Kadın kendi toplumsal statüsünü artırmak için çalışmalıdır	13	4.4	1	0.3	4	1.3	5	1.7	277	92.3

KK: Kesinlikle Katılmıyorum
KT: Katılıyorum

BK: Biraz Katılıyorum
KKT: Kesinlikle Katılıyorum

KR: Kararsızım

Baransel kadınların %95'nin ev kadını olarak görünmesine karşılık aslında temel geçim kaynağı sayılan tarımsal üretimin her aşamasında erkeklerle beraber, hatta daha fazla rol aldıklarını saptamıştır [10]. Karabulut'a göre çalışan kadınların %36.4'ü evlendikten sonra eşinin maaşı yetmediği için çalışmaktadır [11]. Yaratım ise eğitim düzeyi arttıkça, işgücüne katılım oranlarının da arttığını saptamıştır. Kadınların eğitim düzeyinin düşüklüğü özellikle kentte çalışanlar için önemli bir engel olarak görülmektedir. Lise mezunu olan kadınların %35.2'si işgücüne katılırken, ilkokul mezunu kadınların %13.5'inin iş gücüne katıldığını saptamıştır [12].

Tablo 3. Bireyin eğitim durumuna göre kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin varyans analizi sonuçları
 (Table 3. Results of ANOVA over the views for education status of individual concerning daughters' getting a job and working)

Görüşler	Bireyin Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S	F	p	Scheffe Testi
Bir kız çocuğu için ilkokulu bitirmesi yeterlidir	1	58	4.50	1.31	1.34	0.26	-
	2	197	4.70	0.97			
	3	45	4.82	0.83			
Kız çocuğu sadece kızlara uygun mesleklerde çalışmalıdır	1	58	4.20	1.37	0.79	0.45	-
	2	197	4.45	1.27			
	3	45	4.37	1.36			
Kız/kadınların en önemli görevi çocuklarına bakmak ve evini temizlemektir	1	58	3.86	1.57	3.88	0.02*	1-3
	2	197	4.26	1.38			
	3	45	4.62	1.09			
Kız çocuğunun çalışmasına ebeveyni karar verir	1	58	3.22	1.61	2.38	0.09	-
	2	197	3.48	1.61			
	3	45	3.91	1.44			
Kız çocuğunun çalışmasına evlendikten sonra eşi karar verir	1	58	3.01	1.45	0.44	0.64	-
	2	197	2.94	1.33			
	3	45	3.15	1.49			
Kız çocukları evde ya da dışarıda çalışmak istediklerinde kendileri karar verir	1	58	2.53	1.55	0.67	0.51	-
	2	197	2.28	1.63			
	3	45	2.20	1.68			
Kızlar sadece tarla ve bahçede çalışabilirler	1	58	4.68	1.04	0.65	0.52	-
	2	197	4.75	0.89			
	3	45	4.88	0.61			
Kız çocukları evde oturup çeyizini hazırlamalıdır	1	58	4.48	1.31	1.82	0.16	-
	2	197	4.56	1.18			
	3	45	4.88	0.61			
Kız çocukları dışarıda çalışıp aile bütçesine katkıda bulunmalıdırlar	1	58	1.72	1.48	0.11	0.89	-
	2	197	1.63	1.37			
	3	45	1.60	1.33			
Kız çocukları dışarıda çalışıp para kazanmalı ve çeyizini hazırlamalıdır	1	58	3.81	1.70	7.49	0.01**	1-3
	2	197	4.31	1.38			
	3	45	4.86	0.66			
Kadınlar evlenince işten ayrılmalıdır	1	58	3.63	1.59	1.03	0.35	-
	2	197	3.87	1.51			
	3	45	4.06	1.51			
Çalışan kadın evini, eşini ve çocuklarını ihmal eder	1	58	4.34	1.38	0.16	0.85	-
	2	197	4.45	1.23			
	3	45	4.42	1.23			
Kadının çalışması ailesini ekonomik açıdan rahatlatır	1	58	1.39	1.09	1.07	0.34	-
	2	197	1.20	0.82			
	3	45	1.20	0.84			
Kadın kendi toplumsal statüsünü artırmak için çalışmalıdır	1	58	1.27	0.91	0.85	0.42	-
	2	197	1.18	0.76			
	3	45	1.35	1.15			
Toplam puan	1	58	40.15	5.54	4.04	0.01**	1-3
	2	197	39.75	4.52			
	3	45	38.20	4.40			

** p < 0.01 * p < 0.05 Sd = 2 - 297

1: ilkokul mezunu değil

2: ilkokul mezunu

3: Ortaokul ve üzeri okul mezunu

Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşler ailenin köyde yaşama süresi değişkenine göre incelenmiş, elde edilen bulgular Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4'de görüldüğü gibi elde edilen ortalamalar ve F değerleri kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin hiç birinde anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Ailenin köyde yaşama süresine göre kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin toplam puanlarının ortalamalarına bakıldığında, köyde 16-30 yıl yaşayan ailelerin ortalamalarının diğerlerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, elde edilen F değeri (0.07) ailenin köyde yaşama süresi ile kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır ($p>0.05$).

Unat kırsal alandaki kadınların köy odası gibi erkeklerin girebildiği yerlerin dışında tutulmalarına rağmen aile işletmesindeki üretime bütün güçleriyle katıldıklarını, halı dokuma gibi ek faaliyetler yaptıklarını, tarlada tam zamanlı olarak çalıştıklarını ve dış göçün bulunduğu yerlerde tarım üretimini tek başlarına yürüttüklerini belirtmektedir [13]. Sarptürk kadınların %69.2'sinin ev işleri ile birlikte bazı tarımsal faaliyetlerle de uğraştıklarını, görüşülen kadınların %17.3'nün ücretsiz aile işçiliğinin yanı sıra köye-el sanatları ve mevsimlik tarım işçiliği gibi işlerde de uğraştıklarını bulmuştur [14].

Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşler ailenin kentte yaşama süresi değişkenine göre incelenmiş, elde edilen bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5'de görüldüğü gibi elde edilen ortalamalar ve F değerleri kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin hiç birinde anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$). Ailenin kentte yaşama süresine göre kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin toplam puanlarının ortalamalarına bakıldığında, 31 yıl ve daha uzun süre kentte yaşayan ailelerin ortalama puanlarının diğerlerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, elde edilen F değeri (0.29) ailenin kentte yaşama süresi ile kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır ($p>0.05$).

Atalay vd bireylerin %54.3'ünün kadınların sadece ev içi işleri yapmalarını, %14.9'unun kadınlara özgü işlerde çalışmalarını belirttiklerini saptamışlardır. Geriye kalanlar ise kadının çalışabileceği alanlarla ilgili tercihler yaparak ev dışında da çalışabileceği düşüncesinde olup, kadının çalışmasında en önemli rolün kır kent ayrımında olduğu görülmüştür. Kadınların sadece ev içi işleri yapabileceğini belirtenlerin oranı kırsal kesimde %66.0 iken, bu oranın kentte %45.9 olduğu tespit edilmiştir [15].

Tablo 4. Ailenin köyde yaşama süresine göre kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin varyans analizi sonuçları
 (Table 4. Results of ANOVA over the views for duration of living of the family in the country concerning daughters' getting a job and working)

Görüşler	Köyde Yaşama Süresi	N	\bar{X}	S	F	p	Scheffe Testi
Bir kız çocuğu için ilkokulu bitirmesi yeterlidir	- 15	134	4.73	0.94	0.39	0.67	-
	16-30	138	4.63	1.10			
	31 +	28	4.64	1.09			
Kız çocuğu sadece kızlara uygun mesleklerde çalışmalıdır	- 15	134	4.31	1.37	0.79	0.45	-
	16-30	138	4.42	1.27			
	31 +	28	4.64	1.06			
Kız/kadınların en önemli görevi çocuklarına bakmak ve evini temizlemektir.	- 15	134	4.22	1.40	0.18	0.83	-
	16-30	138	4.22	1.40			
	31 +	28	4.39	1.37			
Kız çocuğunun çalışmasına ebeveyni karar verir	- 15	134	3.49	1.54	0.08	0.91	-
	16-30	138	3.52	1.64			
	31 +	28	3.39	1.61			
Kız çocuğunun çalışmasına evlendikten sonra eşi karar verir	- 15	134	3.02	1.41	0.62	0.53	-
	16-30	138	3.00	1.35			
	31 +	28	2.71	1.30			
Kız çocukları evde ya da dışarıda çalışmak istediklerinde kendileri karar verir	- 15	134	2.38	1.68	0.44	0.64	-
	16-30	138	2.30	1.59			
	31 +	28	2.07	1.53			
Kızlar sadece tarla ve bahçede çalışabilirler	- 15	134	4.76	0.87	0.00	0.99	-
	16-30	138	4.76	0.90			
	31 +	28	4.75	0.92			
Kız çocukları evde oturup çeyizini hazırlamalıdır	- 15	134	4.58	1.18	0.24	0.78	-
	16-30	138	4.63	1.08			
	31 +	28	4.46	1.34			
Kız çocukları dışarıda çalışıp aile bütçesine katkıda bulunmalıdırlar	- 15	134	1.63	1.36	0.04	0.95	-
	16-30	138	1.67	1.43			
	31 +	28	1.60	1.31			
Kız çocukları dışarıda çalışıp para kazanmalı ve çeyizini hazırlamalıdır	- 15	134	4.18	1.52	0.79	0.45	-
	16-30	138	4.38	1.30			
	31 +	28	4.42	1.25			
Kadınlar evlenince işten ayrılmalıdır	- 15	134	3.77	1.55	0.42	0.65	-
	16-30	138	3.89	1.53			
	31 +	28	4.03	1.40			
Çalışan kadın evini, eşini ve çocuklarını ihmal eder	- 15	134	4.50	1.19	0.50	0.60	-
	16-30	138	4.34	1.31			
	31 +	28	4.46	1.34			
Kadının çalışması ailesini ekonomik açıdan rahatlatır	- 15	134	1.26	0.92	0.23	0.79	-
	16-30	138	1.23	0.87			
	31 +	28	1.14	0.75			
Kadın kendi toplumsal statüsünü artırmak için çalışmalıdır	- 15	134	1.27	0.95	1.18	0.30	-
	16-30	138	1.22	0.85			
	31 +	28	1.00	0.00			
Toplam puan	- 15	134	48.18	7.34	0.07	0.92	-
	16-30	138	48.27	5.88			
	31 +	28	47.75	6.27			

Sd= 2-297

Tablo 5. Ailenin kentte yaşama süresine göre kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin varyans analizi sonuçları
 (Tablo 5. Results of ANOVA over the views for duration of living of the family in a city concerning daughters' getting a job and working)

Görüşler	Kentte Yaşama Süresi	N	\bar{X}	S	F	p	Scheffe Testi
Bir kız çocuğu için ilkokulu bitirmesi yeterlidir	- 15	67	4.52	1.24	1.14	0.32	-
	16-30	105	4.68	1.02			
	31 +	128	4.75	0.91			
Kız çocuğu sadece kızlara uygun mesleklerde çalışmalıdır.	- 15	67	4.49	1.19	0.25	0.77	-
	16-30	105	4.35	1.32			
	31 +	128	4.37	1.35			
Kız/kadınların en önemli görevi çocuklarına bakmak ve evini temizlemektir	- 15	67	4.28	1.36	0.56	0.57	-
	16-30	105	4.12	1.45			
	31 +	128	4.31	1.37			
Kız çocuğunun çalışmasına ebeveyni karar verir	- 15	67	3.49	1.63	0.13	0.87	-
	16-30	105	3.56	1.58			
	31 +	128	3.45	1.59			
Kız çocuğunun çalışmasına evlendikten sonra eşi karar verir	- 15	67	2.88	1.39	0.35	0.70	-
	16-30	105	2.98	1.33			
	31 +	128	3.05	1.41			
Kız çocukları evde ya da dışarıda çalışmak istediklerinde kendileri karar verir	- 15	67	2.47	1.66	0.55	0.57	-
	16-30	105	2.20	1.58			
	31 +	128	2.32	1.65			
Kızlar sadece tarla ve bahçede çalışabilirler	- 15	67	4.62	1.12	1.60	0.20	-
	16-30	105	4.73	0.93			
	31 +	128	4.85	0.68			
Kız çocukları evde oturup çeyizini hazırlamalıdır	- 15	67	4.38	1.38	1.44	0.23	-
	16-30	105	4.63	1.11			
	31 +	128	4.67	1.04			
Kız çocukları dışarıda çalışıp aile bütçesine katkıda bulunmalıdırlar	- 15	67	1.68	1.38	0.19	0.82	-
	16-30	105	1.58	1.34			
	31 +	128	1.68	1.43			
Kız çocukları dışarıda çalışıp para kazanmalı ve çeyizini hazırlamalıdır	- 15	67	4.50	1.04	1.14	0.32	-
	16-30	105	4.30	1.42			
	31 +	128	4.18	1.54			
Kadınlar evlenince işten ayrılmalıdır	- 15	67	3.89	1.57	0.03	0.97	-
	16-30	105	3.83	1.55			
	31 +	128	3.85	1.49			
Çalışan kadın evini, eşini ve çocuklarını ihmal eder	- 15	67	4.31	1.37	0.71	0.49	-
	16-30	105	4.38	1.32			
	31 +	128	4.52	1.14			
Kadının çalışması ailesini ekonomik açıdan rahatlatır	- 15	67	1.20	0.80	0.29	0.74	-
	16-30	105	1.20	0.80			
	31 +	128	1.28	0.98			
Kadın kendi toplumsal statüsünü artırmak için çalışmalıdır	- 15	67	1.26	0.93	0.58	0.55	-
	16-30	105	1.27	0.96			
	31 +	128	1.16	0.72			
Toplam puan	- 15	67	48.04	6.52	0.29	0.74	-
	16-30	105	47.87	7.45			
	31 +	128	48.51	5.86			

Sd= 2-297

4. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTIONS)

Kırdan kente göç eden ailelerde bireylerin kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; bireylerin yarısından biraz fazlası kadın ve ilkokul mezunudur. Büyük çoğunluğu evli olan bireylerin, yarıya yakınının ailesi 15 yıl ve daha kısa süre köyde yaşamıştır ve yine yarıya yakınının ailesi 31 yıl ve daha uzun süreden beri kentte yaşamaktadır. Bireylerin çoğunluğu bir kız çocuğu için ilkokulu bitirmesi yeterlidir, kız çocuğu sadece kızlara uygun mesleklerde çalışmalıdır ve kız/kadınların en önemli görevi çocuklarına bakmak ve evini temizlemektir ifadelerine kesinlikle katılmamaktadır. Bireyler kız çocuklarının dışarıda çalışıp aile bütçesine katkıda bulunmalıdırlar ifadesine kesinlikle katılmaktadır. Kadının çalışması ailesini ekonomik açıdan rahatlatır ve kadın kendi toplumsal statüsünü artırmak için çalışmalıdır ifadelerine kesinlikle katılan bireyler de oldukça yüksektir.

Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşler bireyin eğitim durumuna göre değişmektedir. "Kız/kadınların en önemli görevinin çocuklarına bakmak ve evini temizlemektir" ve "kız çocukları dışarıda çalışıp para kazanmalı ve çeyizini hazırlamalıdır" ifadelerinde ortaokul ve üzeri okul mezunlarının ortalamalarının diğerlerinden daha yüksektir ve ilkokul mezunu olmayanlarla ortaokul ve üzeri okul mezunları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bireyin eğitim durumuna göre kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin toplam puanları incelendiğinde ise ilkokul mezunu olmayanların ortalamalarının diğerlerinden yüksek olduğu ve anlamlı farklılığın ilkokul mezunu olmayanlarla ortaokul ve üzeri okul mezunları arasında olduğu saptanmıştır. Kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşlerin bireyin ailesinin köyde yaşama süresi ve kentte yaşama süresi ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir.

Kız çocuklarının ve kadınların statülerinin geliştirilmesi, eğitim, sağlık ve istihdam alanlarında eşit imkânlarla sahip olmaları, toplumların sosyal ve ekonomik gelişmelerinde önemli bir rol oynar. Ayrıca kadınlar, üretim sürecinde bulunacak gelecek nesillerin yetiştirilmesinde ve çocukların refah düzeyinin arttırılmasında da önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle kız çocuklarının/kadınların eğitim almaları, meslek edinmeleri çalışmaları sağlanmalıdır. Yaygın ve örgün eğitime katılarak okuma yazma bilen kız çocuklarının ve kadınların oranı arttırılmalıdır. Örgün eğitim çağında, temel eğitime gönderilemeyen ya da temel eğitimi tamamlamadan okuldan ayrılan kız çocuklarının tespiti yapılarak kızlarını okula göndermeyen ailelerle görüşülmeli ve aileleri ikna edici önlemler alınmalıdır. Kadın ve kızların öğretmenlik, hemşirelik gibi kadına ait meslekler olarak düşünülen mesleklerden başka mesleklerde de çalışabileceği konusunda bilgilendirilmeli ve yönlendirilmelidir. Kırsal kesimden kente gelen kadınlara yörenin ve işgücü piyasasının ihtiyacına göre Meslek Odaları, Halk Eğitim Merkezleri ve Yerel Yönetimler tarafından iş garantili ve sertifikalı beceri ve meslek kursları düzenlenebilir. Medya kuruluşları tarafından çalışan ve çalışmayan kız çocukları/kadınlar arasındaki farklılıkları, sosyal konumları ile ilgili ve kadının eğitiminin, toplumdaki rolünün önemini işleyen programlara yer verilerek kız çocuklarının eğitimi ve çalışmaları özendirilmelidir. Meslek sahibi kadın/kızların çalışmasını kolaylaştırmak için iş yerlerinde anaokullarının açılmasına yönelik yasal düzenlemeler yapılabilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Sencer, Y., (1970). Türkiye'de Kentleşme, Bir Toplumsal ve Kültürel Değişme Süreci. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayını. Yayın No:345.
2. Özbek, M., (1983). Güneydoğu Anadolu Göç Sorunu. Ankara: Türk Metal Sendikası Yayınları.
3. Ersoy, M., (1985). Göç ve Kentsel Bütünselleşme. Ankara Üniversitesi. Ankara: Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi.
4. Tatlıdil, E., (1989). Kentleşme ve Gecekondu. İzmir: Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
5. Kaya, G., (2006). Kadının Kentsel Yaşama Katılmasında Toplum Merkezleri. Antalya SHÇEK-Çağdaş Yaşam Sütçüler Toplum Merkezi Örneği. Yayınlanmış Sosyoloji Doktora Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi. <http://www.sosyalhizmetuzmani.org.tr>. adresinden 12 Aralık 2005 tarihinde alınmıştır.
6. Tüfekçi, S., (1999). Kırsal Kesimlerden Büyükşehirlere Göç ve Göçün Aile Yapısında Meydana Getirdiği Değişiklikler. (İstanbul Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.
7. Tansel, A., (2002). İktisadi Kalkınma ve Kadınların İşgücüne Katılımı. Türkiye'den Zaman Serisi Kanıtları ve İllere Göre Yatay Kesit Kestirimleri.
8. Küçükkaraca, N., (1998). Yurt Dışı Göç Sürecine Katılmayan Kırsal Yöredeki Aile Reislerinin Göç Sürecine ve Göç Eden İşçi Ailelerine Bakışları. Berlin: Göç Toplumunda Psikososyal Hizmetler. I. Türk-Alman Kongresi. 15-19 Eylül.
9. Kuzgun, Y. ve Sevim, A.S., (2004). Kadınların Çalışmasına Karşı Tutum ve Dini Yönelim Arasındaki İlişki. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 37(1), pp:14-27.
10. Baransel, M., (1991). Van Kırsal Alanında Kadının Sosyo Ekonomik Durumu Kırsal Kesimde Kadının Statüsü, Sorunları ve Çözüm Önerileri. ILO-TKV Dayanışma Toplantısı. Ankara.
11. Karabulut, F., (1986). Türkiye de Kadının Çalışması Tezgâhtarlar Üzerine Bir Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
12. Yaratım, D., (1999). Kadının İşgücüne Katılımı ve Ev Kadınlarının Durumu. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi. Ankara: T.C Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.
13. Unat, N.A., (1979). Toplumsal Değişme ve Türk Kadını, Türk Toplumunda Kadın. İstanbul: Ekin Yayınları.
14. Sarptürk, İ., (1998). Adana İli Kır Toplum Yapısı İçinde Kadının Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı.
15. Atalay, B., Kontaş, Y.M., Beyazıt, S. ve Madenoğlu, K., (1993). Türk Aile Yapısı Araştırması. Ankara: T.C Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Genel Müdürlüğü Araştırma Dairesi. Yayın No:2313-SPGM:421.